

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto tarkastuslautakunnan arviointikertomuksesta v. 2021

36/02.06.01/2022

Sotelk 26.10.2022 § 56

(Lisätietoja perusturvajohtaja, p. 040 847 6526)

Kunnanhallitus on lähettänyt tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen vuodelta 2021 lausunnolle lautakuntiin.

Tarkastuslautakunta on todennut sosiaali- ja terveystoimen toimintakatteen toteutuneen 95,4 %:sti (28120 t€) muutettuun talousarvioon nähden. Toiminnallisten tavoitteiden toteutumisessa sekä hoito- ja palvelutakuissa ei ole ollut merkittäviä poikkeamia. Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota kuitenkin seuraaviin kehitystarpeisiin; päihde- ja mielenterveysasiakkaille Kittilässä ei ole vielä tällä hetkellä yhteisöllistä asumispalvelua eikä kokoontumistiloja ja myös kolmannen sektorin toimijat tarvitsevat pysyviä kokoontumistiloja, vammaispalveluihin tulisi saada oma sosiaalityöntekijä ja vanhus- ja vammaisneuvoston tulisi kokoontua säännöllisesti useamman kerran vuodessa. Tarkastuslautakunta toteaa lisäksi, että vanhuspalveluiden osalta toteutumatta on sitovien toiminnallisten tavoitteiden osalta jäänyt vanhuspalveluiden strategian päivittäminen, ikäihmisten perhehoito sekä palvelusetelin asteittainen käyttöönotto yksityisessä tehostetussa palveluasumisessa.

Perusturvajohtaja:

Sosiaali- ja terveyslautakunta lausuu arviointikertomukseen seuraavaa;

Sosiaali- ja terveystoimen niin taloudelliset kuin toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet sosiaali- ja terveystoimen osalta pääsääntöisesti suunnitellusti v. 2021. Tarkastuslautakunta on kuitenkin kiinnittänyt huomiota seuraaviin palveluihin liittyviin kehitystarpeisiin; päihde- ja mielenterveysasiakkaille Kittilässä ei ole vielä tällä hetkellä yhteisöllistä asumispalvelua eikä kokoontumistiloja ja myös kolmannen sektorin toimijat tarvitsevat pysyviä kokoontumistiloja, vammaispalveluihin tulisi saada oma sosiaalityöntekijä ja vanhus- ja vammaisneuvoston tulisi kokoontua säännöllisesti useamman kerran. Tarkastuslautakunta on todennut lisäksi, että vanhuspalveluiden osalta toteutumatta on sitovien toiminnallisten tavoitteiden osalta jäänyt vanhuspalveluiden strategian päivittäminen, ikäihmisten perhehoito sekä palvelusetelin asteittainen käyttöönotto yksityisessä tehostetussa palveluasumisessa.

Sosiaali- ja terveystoimen toimialalla on käynnistynyt vuonna 2022 osana Tulevaisuuden sote-keskuksen kehittämishanketta erillinen ulkoinen selvitys koskien mielenterveyspalveluiden kehittämistarpeita. Selvityksen valmistuttua tuodaan se sosiaali- ja terveyslautakunnan arvioitavaksi. Vuosien 2020- 2021 aikana Kittilä on ollut mukana Lapin yliopiston Sohovi - kehityshakkeessa, jossa keskeisenä kehityskohteena on ollut monialaista palvelua tarvitsevien asiakkaiden hoito- ja palvelupolkujen selkeyttäminen siten, että asiakkaan saaman palvelun kokonaisvaikuttavuus paranee. Mielenterveyspalveluita tarvitsevien asiakkaiden tarpeet on tunnistettu ja kehitystyö jatkuu edelleen osana koko Lapin hyvinvointialueen yhteistä kehitystyötä.

Vammaispalveluiden osalta sosiaalityön saatavuus on ollut haasteellista pidemmän aikaa, liittyen yleiseen sosiaalityöntekijöiden rekrytoinnin haastavuuteen niin Kittilässä kuin laajemminkin Lapissa. Vammaispalveluiden sosiaalityön tilanne ja asiakkaiden sosiaalityön tarpeet on tunnistettu ja viety tiedoksi Lapin hyvinvointialueen valmisteluun. Tulevaisuudessa vammaispalveluiden sosiaalityö tulee toteutumaan laajemmalla alueellisella väestöpohjalla niin, että ammatillista osaamista voidaan kehittää ja mitoitaa se vastaamaan paremmin asiakkaiden tarpeita. Odotettavissa on, että asiakkaiden saaman palvelun laatu näillä toimilla paranee.

Vanhuspalveluiden osalta ei erillistä sosiaali- ja terveystoimen palveluiden järjestämistä koskevaa strategiaa ole ollut perusteltua tehdä, koska tiedossa on ollut jo vuoden 2021 puolivälissä päätökset siitä, että järjestämisvastuu sosiaali- ja terveystoimen palveluista tulee siirtymään Lapin hyvinvointialueelle. Lapin hyvinvointialueen strategialuonnos on juuri lausunto- ja kuulemiskierroksella. Myös kunnilta toivotaan näkemyksiä ja kannanottoja strategian sisältöihin ja painotuksiin.

Ikäihmisten perhehoitoon ei ole saatu sopimuksellisia perhehoitajia rekrytoitua vielä toistaiseksi, vaikka valmennuksia on yhteisen hankkeen kautta toteutettu. Perhehoitoa palveluna voidaan toteuttaa eri väestöryhmille; lapset, vammaiset, ikäihmiset jne. Perhehoito vaatii onnistuakseen laadukkaasti vahvan tuen, mikä mahdollistuu paremmin laajemman järjestäjän ottaessa vastuun perhehoidon kokonaisuuden kehittämisestä.

Ikäihmisten tehostettuun palveluasumiseen kohdentuvan palvelusetelin käyttöönotto tilanteessa, jossa kunnalla on ollut sitovat ostopalvelusopimukset ja merkittävästi omaa palvelua ja tiedossa on jo ollut järjestämisvastuun siirtyminen 2023 alusta hyvinvointialueelle, ei ole ollut perusteltua. Kittilässä on huomattavasti korkeampi osuus tehostetun palveluasumisen piirissä yli 75- vuotiaita kuntalaisia (14 %) kuin kansallinen tavoite (7 %) tehostetun palveluasumisen osalta on. Suuntaa on saatu käännettyä oikeaan kehityssuuntaan kotihoitoa ja muuta kotiin annettavaa tukea lisäämällä, mutta katta-

vuus on edelleen tehostetussa palveluasumisessa hyvin korkea ja edellyttää toimenpiteitä myös tulevaisuudessa koko ikäihmisten hoito- ja palveluketjussa.

Sosiaali- ja terveystalveluiden järjestämisvastuun siirtyessä 1.1.2023 alusta Lapin hyvinvointialueen vastuulle kunnalla ei ole enää järjestämisvastuuta sosiaali- ja terveystalveluista. Tarkastuslautakunnan huomiot ovat kuitenkin tärkeitä otettavaksi huomioon kunnan ja hyvinvointialueen välisessä yhteistyössä vuonna 2023. Erityisesti eri väestöryhmien osallisuuden lisäämiseen liittyvät koontumistilat ja erilaisten osallisuuden toteuttamisen keinojen mahdollistaminen ovat tärkeitä teemoja nostaa kuntien ja hyvinvointialueiden yhteistyön sisällöiksi.

Tarkastuslautakunnan arviointikertomus oheismateriaalina.

Päätös:
Esitys hyväksyttiin.
